

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU
IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII
FILOLOGICE

**DANDYSMUL ȘI VANITATEA.
DE LA MOD DE VIAȚĂ LA FENOMEN ARTISTIC.**

- REZUMAT -

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

Prof. univ. dr. CODRIN LIVIU CUȚITARU

DOCTORAND(Ă):

SONEA MIHAELA

IAȘI

CUPRINS

Introducere.....	3
Capitolul I. Dandyismul și vanitatea.....	4
1.1 Conceptele de dandyism și vanitate.....	4
1.2 Vanitatea de a nu fi niciodată uimit.....	5
1.3 Estetica spectrului masculin-feminin în dandyism.....	6
Capitolul II. Oscar Wilde, <i>Portretul lui Dorian Gray</i>.....	7
2.1 O tipologie a vanității.....	7
2.2 Dorian Gray în ipostaza lui Narcis.....	7
2.3 Esteticul – justificare a faptelor imorale.....	8
Capitolul III. Virginia Woolf, <i>Orlando</i>.....	9
3.1 Raportul masculin-feminin.....	9
3.2 Orlando și căutarea idealului androgin.....	9
3.3 De la vanitate la revoltă.....	10
Capitolul IV. F. Scott Fitzgerald, <i>Marele Gatsby</i>.....	11
4.1 Jay Gatsby – erou tragic.....	11
4.2 Visul american.....	11
4.3 Daisy Buchanan și perspectiva unei <i>femme fatale</i>	12
Bibliografie.....	13

INTRODUCERE

Dandyismul, o mișcare estetică și culturală apărută la sfârșitul secolului al XVIII-lea și în secolul al XIX-lea, reprezintă o ridicare deliberată a stilului, eleganței și individualității la rang de artă. Acest fenomen a apărut ca un răspuns conștient la structurile sociale rigide și constrângerile morale care dominau epoca, în special în cadrul societății burgheze în ascensiune. Într-o perioadă definită de industrializare, schimbări ale claselor sociale și apariția idealurilor burgheze, căutarea rafinamentului personal și a distincției vestimentare de către dandy servea drept o formă de rebeliune tăcută împotriva conformismului impus de normele convenționale. Central dandyismului era ideea de „artă pentru viață”, unde apariția, manierele și comportamentele individului deveneau atent curate pentru a reflecta un simț al unicității și superiorității. În inima dandyului se află fuziunea dintre expresia personală și o critică implicită a valorilor burgheze. Dandyismul respingea ideea că virtutea morală era legată de manifestările exterioare de modestie sau de vestimentația convențională; în schimb, îmbrățișa sofisticarea, spiritul și detașarea ca repere intelectuale și estetice. Pentru a înțelege pe deplin semnificația culturală a dandyismului, este esențial să îl situăm în contextul istoric mai larg al sfârșitului secolului al XVIII-lea și al secolului al XIX-lea. În această perioadă, transformările sociale și economice rapide au remodelat societatea europeană, Revoluția Industrială și ascensiunea clasei de mijloc provocând structurile aristocratice dominante de până atunci. Aceste schimbări au favorizat noi concepții despre individualitate, libertate și exprimare de sine, toate fiind întruchipate de dandyism.

Pe parcursul primului capitol al lucrării vom ilustra modul în care se conturează o legătură între artă, natură, eleganță și vanitate, dar și relația care se naște între dandysm și cele menționate. Vanitatea, observată la nivel estetic și nu moral, oferă individului ocazia de a ieși la rândul său din sfera judecății morale și de a deveni un rafinat al spiritului care face din conduita sa o operă de artă. Astfel, figura dandy ia naștere din dragostea pentru frumos și excepțional, manifestându-se la nivelul obiceiurilor de viață și vestimentare.

În cadrul celui de-al doilea capitol vom analiza modul de manifestare al sentimentului de vanitate asupra protagonistului din *Portretul lui Dorian Gray* de Oscar Wilde. Ne vom apleca asupra conflictului interior al protagonistului, care reiese din natura duală a acestuia. Impulsul, vanitatea și indiferența vor conduce personajul spre degradare și pierzanie. De

asemenea, vom face o comparație între mitul lui Narcis și evoluția lui Dorian Gray, care ajunge la rândul său să fie compleșit de o imagine exterioară a sa. Mai mult, vom demonstra în al treilea subcapitol felul în care esteticul devine un mod de justificare al faptelor imorale.

La nivelul celui de-al treilea capitol ne-am propus să analizăm sentimentul de vanitate așa cum reiese din romanul *Orlando* de Virginia Woolf. În primul subcapitol vom arăta semnificația evoluției protagonistului de la genul feminin la cel masculin, dar și consecințele acestei transformări. Al doilea subcapitol derivă din primul și conturează perspectiva căutării idealului androgin, al împlinirii, care poate fi, în acest caz, un fapt tangibil. Următorul subcapitol are în vedere evoluția sentimentului de vanitate, care treptat se poate transforma în revoltă împotriva superficialității societății.

În sfârșit, pe parcursul celui de-al patrulea capitol vom identifica nuanțele prin care se reflectă vanitatea asupra personajelor dandy din *Marele Gatsby* de F. Scott Fitzgerald. Vom începe prin a contura limitele în care se încadrează Jay Gatsby sub semnul eroului tragic. Mai mult, vom continua demonstrația prin comparația a două ipoteze: dacă romanul aprobă sau înfruntă paradigma visului american. În ultimul subcapitol vom evidenția consecințele care derivă din acțiunile lui Daisy Buchanan, care se află sub semnul de *femme fatale*.

Teza pe care o susținem este creionată din perspectiva conform căreia dandysmul derivă din sentimentul de vanitate, fapt care ilustrează că dandysmul este o direcție unică și individualistă, care depășește superficialitatea și urmărește direcția hegeliană, conform căreia frumosul artistic este mai presus decât frumosul natural. Acest lucru va trebui confirmat de întregul discurs argumentativ articulat în această lucrare.

Capitolul I. Dandyismul și vanitatea

1.1 Conceptele de dandyism și vanitate

În primul subcapitol al lucrării vom ilustra modul în care dandyismul și vanitatea se concretizează într-un principiu structurant la nivelul literaturii și artei decadente din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea; acestea devin un element coagulant al imaginarului unui tip de text care, prin adâncimea și maturitatea conștiinței lor estetice, au împins limitele literaturii înseși. Imaginea eleganței și a vanității s-a conturat într-un element central al încercărilor de definire a sensibilității și a rafinamentului decadent. În limpezimea paginilor de literatură decadentă se solidifică rolul rafinamentului social pe care îl are omul și, de asemenea, rolul vanității sale.

În eseuul său, J.-A. Barbey d'Aurevilly explică faptul că fiecare sentiment are destinul său, iar valoarea fiecăruia în parte este dată de importanța sa socială. Astfel, se întreabă la nivel retoric dacă, luând în calcul considerentele moraliștilor, vanitatea nu ar fi văzută pe nedrept ca fiind cel mai disprețuit sentiment și aflat, prin urmare, la coada ierarhiei proceselor afective umane. Comparând iubirea cu vanitatea, d'Aurevilly înclină balanța importanței și a necesității către cea din urmă, afirmând că ceea ce îi este îndeajuns iubirii nu poate fi îndeșulător și pentru vanitate. Cea din urmă are ambiția de a fi mereu înconjurată de lume, de a face impresie și de a fi mereu pusă pe fapte mari, ca mai apoi să privească tăcut la consecințe. Prozatorul francez intervine și subliniază că cele două sentimente nu trebuie analizate din punct de vedere moral. Moralitatea nu se regăsește în aceeași paradigmă cu estetica, dimpotrivă. Întoarcerea permanentă spre propria persoană devine o formă de autocunoaștere, care se transformă la rândul ei într-o expresie a frumosului. În esența sa, frumusețea nu are utilitate și se află în afara moralei, fiind, astfel, la fel ca arta, amorală. Vanitatea, observată la nivel estetic și nu moral, oferă individului ocazia de a ieși la rândul său din sfera judecății etice și de a deveni un rafinat al spiritului care face din conduita sa o operă de artă.

1.2 Vanitatea de a nu fi niciodată uimit

Cel de-al doilea subcapitol gravitează în jurul afirmației lui Charles Baudelaire conform căreia dandy-ul se face remarcat prin plăcerea sa de a uimi și satisfacția orgolioasă de a nu fi niciodată uimit. Astfel, dandysmul se dovedește a fi o direcție unică și individualistă care, la prima vedere, sfidează. Totuși, dacă se depășește nivelul superficial de înțelegere al comportamentului pe care îl are individul, se face remarcată dorința intimă a acestuia de a fi lăudat. Dacă se întâmplă să fie îndeplinită, această dorință atrage invidia unanimă a semenilor, fapt bine întipărit în codul dandysmului. Năzuința de a trage atenția, de a fi lăudat, de a primi complimente și elogi, însă fără a le întoarce la rândul său, fără a se lăsa impresionat și fără a-și exprima sentimentele și impresiile, este ceea ce diferențiază un dandy de un individ comun. Omul obișnuit are deprinderea de a face schimb de politețuri, de a practica oferirea unor complimente și lingușiri cu scopul de a primi alte cuvinte măgulitoare, care să-i întărească orgoliul. La dandy, în schimb, realitatea aprecierilor și a complimentelor nu este lipsită de valoare, nu este iluzorie. Aici, vanitatea nu este sinonimă cu zădărnicia, cu inutilitatea, cu ideea de van sau vid, așa cum este înțeleasă din punct de vedere creștinesc. Dandy-ul nu este niciodată zadarnic, dimpotrivă. Acesta își asumă complimentele primite ca un artist care, în ciuda aparențelor, are nevoie să fie aplaudat pentru ceea ce a reușit să creeze. Chiar dacă deviza după care începe să se ghideze literatura, muzica și pictura în această perioadă este *artă pentru artă*, artistul este înainte de toate o ființă umană, iar una dintre cele mai vechi dorințe sau nevoi ale oamenilor a fost nevoia de confirmare și de apreciere din partea semenilor.

În consecință, vom observa că deviza dandysmului – *nil mirari* – va fi atribuită acelor bărbați ce voiau să uimească, rămânând impasibili. Astfel, o impertinență somptuoasă, o preocupare pentru efectul exterior și o vanitate permanentă se va coagula într-o formă de profesie care privește trăirea vieții ca pe o operă de artă. Pe măsură ce arta se va separa de morală și de nevoile practice, va intra în scenă o nouă generație de indivizi care vor fi pe deplin conștienți de armonia înzestrărilor lor. Eleganța trândavă, calmul, nonșalanța, frivolitatea și egoismul maiestuos vor deveni principalele trăsături distincte în care se va îmbrăca imaginea dandy-ului.

1.3 stetica spectrului masculin-feminin în dandyism

Pe parcursul celui de-al treilea subcapitol vom identifica ipostazele sub care se regăsește vanitatea la nivelul personajelor dandy. Figura dandy ia naștere din dragostea pentru frumos și excepțional, manifestându-se la nivelul obiceiurilor de viață și vestimentare. Eleganța împinsă până la bizarerie și gustul pentru provocator sunt moduri de exprimare ale plictisului aristocratic, ale vanității și ale disprețului pentru ceea ce era considerat banal sau comun. Această idee este confirmată și în eseu *Despre dandysm și despre George Brummell*, unde Barbey d'Aurevilly susține că dandysmul decurge tocmai din această luptă fără sfârșit între conveniență și plictis.

Vanitatea a jucat un rol esențial în normarea dandysmului. Ca fenomen aflat în legătură cu moravurile și moda vremii, acesta s-a conturat într-o manifestare aristocratică ce a fost percepută ulterior ca un fel de ornament excentric al societății. Orgoliul și vanitatea purced amândouă dintr-o anumită iubire de sine și, prin urmare, din egoism. Din urma acestui egoism va lua naștere o nouă generație de indivizi care, în ciuda aparențelor, nu se va îndrepta împotriva societății burgheze sau a valorilor ei, ci va încerca doar să se delimiteze de ambianța socială pe care n-o agreează și de starea de plictis pe care o generează aceasta. Dandysmul se va manifesta, totuși, ca o revoltă, însă una împotriva prejudecăților și moravurilor existente. Va reuși să își creeze un model de originalitate proprie, aflat la limitele exterioare ale banalului și ale convenționalului. Sentimentul de vanitate va genera un cult al propriei persoane, o căutare perpetuă a distincției și a perfecțiunii. Va aduce din nou în prim-plan sensibilitatea, armonia, senzualitatea și necesitatea unei vieți estetizate până la absolut. Forța stilului va reuși să îl facă pe dandy superior multora fără a fi totuși o ființă superioară. Stilul acestuia se va coagula în urma unui meșteșug îndelungat și plin de pasiune și va fi cu atât mai prețios cu cât va fi mai artificial.

Prin îndrăzneala propriei personalități, prin glumă, prin grație, prin frivolitate și prin imaginație se va genera o știință a conduitei și a manierelor care ar fi fost cu neputință să apară altfel decât din una dintre cele mai frumoase ilustrații ale deșertăciunii – vanitatea.

Capitolul II. Oscar Wilde, Portretul lui Dorian Gray

2.1 O tipologie a vanității

La nivelul acestui prim subcapitol vom încerca să ilustrăm modul în care vanitatea conturează personalitatea lui Dorian Gray și felul în care această caracteristică îi va determina evoluția psihologică. Imaginea protagonistului din singurul roman semnat de Oscar Wilde a evocat o serie de interpretări filosofice și comentarii psihologice, în special în ceea ce privește natura duală a protagonistului și conflictul său interior între impuls, vanitate și consecințele lor inerente. Astfel, caracterul personajului este conturat de un nucleu interior, care reprezintă suma totală a acțiunilor sale, dar și de o suprafață artificială, care marchează rolul pe care îl joacă în societate. Deși protagonistul încearcă să se separe de răspunderea personală prin exilarea portretului, o reconciliere va avea loc în cele din urmă: încercând să distrugă portretul, Dorian Gray se va distruge pe sine, în mod involuntar. Astfel, vanitatea și indiferența vor conduce inevitabil spre ruina, descompunerea și anularea individului.

2.2 Dorian Gray în ipostaza lui Narcis

În capitolul de față vom dezbate modul în care se conturează mitul lui Narcis în cadrul evoluției personajului Dorian Gray. Dublul ideal, oglindirea ca formă adevărată a existenței, superioritatea ontologică a artificialului în raport cu naturalul îl conduc pe Oscar Wilde spre o direcție aparte. Inspirat de o variantă răsturnată a mitului lui Narcis povestită de André Gide în care râul spune florilor că motivul pentru care îl iubea pe Narcis este pentru că atunci când acesta se apleca asupra apelor sale, râul își vedea propria reflexie în ochii săi, Wilde revitalizează legenda și demonstrează că subiectul și reflexia acestuia sunt ambele deopotrivă reprezentări la fel de autentice ale frumosului. Astfel, reinterpretarea mitului tinde să instituie o perspectivă nouă: portretul, respectiv arta, se vor dovedi a fi mai puternice decât viața sau verosimilul. Dorian Gray va sfârși ca victimă a obsesiei perfecțiunii. Confruntat cu imaginea sa redată artistic, acesta își va descoperi propria personalitate prin refacerea trasului lui Narcis, dar și a dramei acestuia, căzând

în apele tulburi ale unui portret care conturează frumusețea desăvârșită. Copleșit de imaginea exterioară, Dorian Gray nu se va mai putea vedea pe sine fără a se raporta la modul în care a fost ilustrat pe pânză de către artistul Basil Hallward. Tabloul fiind o reflecție mediată, nu o oglindă naturală, va oferi protagonistului ocazia de a presimți propria decădere fizică și morală.

2.3 Esteticul – justificare a faptelor imorale

La nivelul celui de-al treilea subcapitol vom evidenția forța pe care o conturează esteticul în romanul lui Oscar Wilde, anume că se va coagula într-o formă de justificare a faptelor imorale săvârșite de către personaje. În text, forța esteticului este explicată de lordul Henry lui Dorian Gray ca fiind adevărul suprem al existenței. Acesta afirmă că tragediile se petrec într-o manieră atât de neartistică încât rănesc individul prin violența lor crudă, prin incoerența lor absolută, prin lipsa sensului și a stilului. Afectează individul în aceeași măsură în care îl afectează vulgaritatea, care îi oferă impresia unei forțe brutale împotriva căreia se simte dator să se revolte. Totuși, uneori viața acestuia este traversată de câte o tragedie care posedă elemente estetice ale frumosului. Dacă aceste elemente sunt reale, individul trece de la rolul de actor la cel de spectator sau se regăsește concomitent în ambele posturi. Fiecare tragedie, indiferent de gradul de moralitate sau imoralitate, devine un spectacol fermecător care se înscrie în spectrul amoral al artei. Astfel, Dorian Gray se dezvinovățește de sinuciderea actriței Sibyl Vane folosind drept justificare faptul că gestul ei a fost de un nivel artistic superior. De asemenea, uciderea lui Basil Hallward este motivată de incapacitatea acestuia de a înțelege puterea pe care a căpătat-o portretul de-a lungul timpului. Îndreptățit de reacția comună și previzibilă pe care o are pictorul, Dorian Gray hotărăște să îl elimine. Drama protagonistului provine, așadar, din conflictul personajului dintre frumusețea sa exterioară și imposibilitatea de a poseda o conștiință. Acesta se descoperă pe sine sub cea cea dramatică dintre formule: o creație de grad secund, aflată în umbra unei creații de grad primar și artistic – portretul. Acesta află că frumusețea și moralitatea nu pot coexista în același spațiu, deoarece își au originea în ontologii diferite. Moartea personajului se va ivi de îndată ce va încerca să iasă din cercul vicios al constrângerilor sociale.

Capitolul III. Virginia Woolf, Orlando

3.1 Raportul masculin – feminin

La nivelul celui de-al doilea subcapitol vom ilustra semnificația evoluției personajului Orlando de la genul masculin la cel feminin. La începutul romanului acesta nu este pregătit să facă diferența dintre formă și fond, fiind atras în mod aparte de aparențe și aspecte artificiale ale vieții sale. După trezirea din somnul adânc în care a căzut vreme îndelungată și trezirea sub semnul femininului, Orlando cunoaște o evoluție care nu s-ar fi putut împlini niciodată doar sub semnul masculinului. Astfel, protagonistul are abilitatea de a se percepe pe sine ca pe o ființă completă, nefiind limitat de dihotomia genurilor. Ambiguitatea conturată de puterea lui Orlando de a trece de la un gen la altul este doar aparentă deoarece, în esență, demonstrează că individul deține tot ceea ce are nevoie pentru a se dezice și a se desprinde de normele societății, fiind o ființă autonomă și autosuficientă.

3.2 Orlando și căutarea idealului androgin

Prin intermediul acestui subcapitol vom marca semnificația încercării personajului principal de a ajunge la o stare de împlinire supremă. Varianta masculină a lui Orlando este un dandy, un individ care investește în sine ca într-o operă de artă și care, inițial, caută idealul vizibil, frumusețea exterioară. Treptat, prin prisma decepțiilor la care este supus, devine tot mai interesat de fenomenele autentice din lumea în care se regăsește, fie acestea romantice sau literare. Astfel, Orlando nu caută un ideal masculin sau feminin, ci un simplu ideal, care devine deplin atunci când conține ambele reprezentări. Cuplul pe care îl formează împreună cu Shel, care la rândul ei suferise o schimbare de gen, se sudează într-un cuplu suprem, androgin. Spre sfârșitul romanului, Orlando oferă o formă finală poemului „Stejarul” la care lucrase întreaga sa viață, demonstrând astfel că împlinirea deplină este un fapt tangibil.

3.3 De la vanitate la revoltă

În cadrul celui de-al treilea subcapitol vom analiza modul în care autosuficiența personajului Orlando se coagulează într-o formă de izolare, dar totodată de independență, care va evolua într-un sentiment de revoltă în ceea ce privește relația cu alteritatea și, în mod aparte, cu societatea. Personajul principal are posibilitatea de a alege între respectarea convenției și depășirea acesteia, iar această putere de decizie îi va oferi libertate și sens vieții sale. Orlando va refuza normele lumii în care trăiește, indiferent de perioada în care se află, va nega maniera în care oamenii obișnuiți percep literatura și, din vanitatea de a se desprinde de banal și de monoton, va evolua într-un personaj revoltat care nu își va exterioriza revolta cu energie, ci o va interioriza, preschimbând-o într-un act artistic și romantic. Orlando se izolează de cei care văd scrierea literară doar ca un act gratuit, motiv pentru care își construiește propriul univers estetic prin care luptă împotriva superficialității.

Totul capătă un aspect dublu, o perspectivă masculină care este secundată concomitent de o perspectivă feminină. Personajul refuză să se situeze de o parte sau de alta a graniței dintre cele două genuri și, astfel, între cele două lumi se leagă o continuitate aparte: femininul apare din masculin, iar masculinul apare din feminin. Vanitatea se conturează, prin urmare, într-o victorie împotriva obișnuitului, într-o sărbătoare a eliberării de angoasa apăsătoare la care este supus individul de către societate și limitele sale. Orlando reușește să clădească o rezervă de bucurie, un templu în interiorul său prin care reușește să se desprindă de universul banal în care este forțat să trăiască, dar în care nu se regăsește. Acesta are nevoie de vanitatea, de ambiția de a se izola de ceea ce nu rezonază cu individualitatea sa. Astfel, se stabilește o paradigmă care oferă un sens nou lucrurilor, un sens care rupe limitele obișnuinței. Posibilitatea de a alege între respectarea regulilor și a convențiilor și depășirea lor este forța care oferă individului libertate, sens și care îl înalță.

Capitolul IV. F. Scott Fitzgerald, Marele Gatsby

4.1 Jay Gatsby – erou tragic

Acest subcapitol se va contura în vederea ilustrării evoluției personajului Jay Gatsby drept erou tragic. La nivelul textului se creionează mai multe paradigme ale tragediei, iar protagonistul se află la congruența acestora. Jay Gatsby cade în hybris prin pasiunea pe care o are față de Daisy și care îi va determina toate acțiunile viitoare. Mândria sa nemăsurată și supraaprecierea forțelor și libertății sale în confruntarea cu destinul îi vor aduce culpa supremă.

Ceea ce ne preocupă este procesul tragic ca atare și posibilitatea personajului de a fi salvat sau de a se salva prin împăcarea cu legea încălcată fără știre, pentru a redobândi armonia pierdută. Posibilitatea de salvare este marcată de un eșec, rezultat din urma orgoliului excesiv de care dă dovadă Jay Gatsby prin dorința lui de a schimba destinul lui, dar și al lui Daisy. Legea pentru a cărei încălcare suferă eroul tragic (pentru care plătește prin faptele sale și prin consecințele neprevăzute ale acesteia) este, în ultimă instanță, propria lege morală. Astfel, tema izvorâtă din experiența fundamentală a protagonistului este eșecul existenței umane, ratarea finalității ei și imposibilitatea individului de a-și atinge idealul.

4.2 Visul american

La acest nivel al lucrării vom compara două posibile ipoteze: dacă romanul aprobă sau înfruntă paradigma visului american, care presupune împlinirea posibilității individului de a se ridica prin forțe proprii pe baricadele omenirii și de a-și construi propria variantă a libertății și fericirii. Jay Gatsby este doar aparent un exemplu al împlinirii visului american prin muncă cinstită și dedicare deplină, deoarece acesta își schimbă statutul social și financiar prin afaceri ilegale. De asemenea, protagonistul nu reușește să atingă idealul fericirii, deoarece țintește spre el ca urmare a sentimentelor de vanitate și mândrie pe care le are, nu în urma unor sentimente pure, de dragoste. Totuși, trebuie luată în calcul posibilitatea existenței unor sentimente ca cele tocmai menționate, însă acestea sunt folosite în mod egoist

și vindicativ, nu pozitiv. Moartea tragică a lui Jay Gatsby de la finele romanului ar putea demonstra că visul american este o simplă ficțiune, o iluzie, un construct al societății.

4.3 Daisy Buchanan și perspectiva unei *femme fatale*

În final, în cadrul acestui subcapitol vom ilustra modul în care Daisy Buchanan este doar aparent un personaj secundar al romanului, aceasta fiind în realitate o figură destul de semnificativă în economia poveștii, datorită faptului că preia din caracteristicile predominante ale bărbatului dandy – excentricitate, melancolie, cruzime, moralitate. Aceasta se impune ca fiind atrăgătoare, erotică, senzuală, seducătoare, cu trăsături angelice și cu un caracter ambivalent: poate îndeplini dorințele erotice ale personajelor masculine, dar poate, în același timp, să provoace le provoace suferințe și să îi împingă spre decădere și degradare morală. Astfel, se conturează un nou prototip, o nouă categorie, anume femeia independentă, care se desprinde de codurile feminismului și dorește să contureze o liberalizare a identității și alegerilor sale. Daisy reușește să depășească paisivitatea femeii obișnuite și să demonstreze că ar putea oricând deveni echivalentul feminin al dandy-ului, dacă ar putea trece peste natura genului său. Ilustrează o imagine supremă la care Jay Gatsby aspiră, pe de o parte, dar pe care dorește să o dețină, să o stăpânească, pe de altă parte. Ea reprezintă armonia dintre imaginea femeii ideale și caracteristicile bărbătești cele mai rafinate; reușește să își urmeze țelul de a avea confort financiar și material, dar și libertate, renunțând la posibilitatea de a duce la capăt o poveste de iubire. Mai mult, Daisy se dovedește capabilă de a-l duce pe Jay Gatsby spre pierzanie, așa cum obișnuiește să facă o *femme fatale*. Aceasta își ascunde vanitatea și orgoliul sub o mască rece, de fier, reușind să disimuleze cu tenacitate orice sentiment care ar putea-o îndepărta de la scopul său. Astfel, prin acest personaj feminin se conturează un tip aparte de vanitate, cu o particularitate diferită.

BIBLIOGRAFIE

I. SURSE PRIMARE

- Fitzgerald, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner, 2004.
- Fitzgerald, F. Scott. "Letter to the New York Times." 1931.
- Wilde, Oscar. *The Critic as Artist*. David Zwirner Books, 1891.
- Wilde, Oscar. *The Decay of Lying*. *Nineteenth Century Magazine*, 1889.
- Wilde, Oscar. *De Profundis*. Methuen & Co, 1905.
- Wilde, Oscar. *The Letters of Oscar Wilde*. Harper & Row, 1902.
- Wilde, Oscar. *The Picture of Dorian Gray*. Dover Publications, 1890.
- Woolf, Virginia. *A Room of One's Own*. Harcourt Brace & Company, 1929.
- Woolf, Virginia. *Orlando: A Biography*. Harcourt Brace & Company, 1928.
- Woolf, Virginia. *The Diary of Virginia Woolf, Volume Four: 1931-1935*. Edited by Anne Olivier Bell, Harcourt, 1977.

II. SURSE SECUNDARE

A

- Abel, Elizabeth. *Virginia Woolf and the Trouble with Gender*. Cambridge University Press, 2003.
- Aristotle. *Poetics*. Translated by S. H. Butcher, Dover Publications, 1996. Originally published ca. 335 BCE.

B

- Barbey d'Aurevilly, Jules. *On Dandyism and George Brummell*. Translated by M. F. K. Fisher, New York Review of Books, 1845.
- Barnard, Nicholas. *Dandyism: Fashion and Fantasy*. Reaktion Books, 2004.
- Barnes, Julian. *The Sense of an Ending*. Alfred A. Knopf, 2011.
- Bartlett, Neil. *Oscar Wilde: A Literary Life*. Macmillan, 1993.
- Baudelaire, Charles. *The Painter of Modern Life and Other Essays*. Translated by Jonathan Mayne, Phaidon Press, 1863.
- Baudelaire, Charles. *The Painter of Modern Life*. 1863.
- Baudelaire, Charles. *The Painter of Modern Life*. Translated by Johnathan Mayne, Phaidon Press, 1964.
- Baudrillard, Jean. *The Consumer Society: Myths and Structures*. Sage Publications, 1970.
- Bewley, Marius. *The Great Gatsby: The Dilemma of the American Dream*. 1954.
- Bowlby, Rachel. *Feminist Destinations and Further Essays on Virginia Woolf*. Edinburgh University Press, 1988.
- Breton, André. *Dandyism and the Cult of Self-Expression*. Paris Press, 2006.
- Bristow, Joseph. *Oscar Wilde and Modern Culture: The Making of a Legend*. University of Toronto Press, 2007.
- Bruccoli, Matthew J. *F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby: A Critical Analysis*. University of Michigan Press, 1989.
- Bruccoli, Matthew J. *Some Sort of Epic Grandeur: The Life of F. Scott Fitzgerald*. University of South Carolina Press, 1981.
- Bryer, Jackson R. "The Femme Fatale in Fitzgerald's *The Great Gatsby*." *Modern Fiction Studies*, vol. 22, no. 1, 1976.
- Burke, Peter. *The Fabrication of the Self: Dandyism and the Social Life of Aesthetics*. Routledge, 2014.
- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge, 1990.

C

- Callahan, David. "The Hollow Pursuit of the American Dream: A Critique of Gatsby's Illusions." *Journal of American Literature*, vol. 72, no. 2, 2015.
- Carlisle, Janice. *Virginia Woolf: A Feminist Slant*. University Press, 1999.
- Carlyle, Thomas. *On Heroes, Hero-Worship, and the Heroic in History*. Chapman & Hall, 1841.
- Churchwell, Sarah. *Careless People: Murder, Mayhem, and the Invention of The Great Gatsby*. Penguin Press, 2013.
- Churchwell, Sarah. *The Many Faces of the American Dream: The Great Gatsby*. 2008.
- Craft, Christopher. *Another Kind of Love: Male Homosexual Desire in English Discourse, 1850–1920*. University of California Press, 1987.
- Craft, Christopher. "Narcissism, Aestheticism, and the Double in Wilde's *The Picture of Dorian Gray*." *Journal of Modern Literature*, vol. 12, no. 2, 1987.

D

- Davidson, Emily. "Reinvention and Identity in The Great Gatsby: The Dandy and the American Dream." *Modern American Literature Review*, vol. 46, no. 1, 2013.
- Davis, Julian. *The Dandy: The Scourge of Modernity*. University of California Press, 1999.
- Duffy, C. *Oscar Wilde and the Philosophy of Dandyism*. Oxford University Press, 2010.
- Dunn, Suzanne. *The Radical Feminism of Virginia Woolf*. Oxford University Press, 2015.
- During, Simon. *Modern Enchantments: The Cultural Power of Secular Magic*. Harvard University Press, 1992.

E

- Elfenbein, Andrew. *Oscar Wilde's Modernity: The Aesthetic Movement and Social Change*. Cambridge University Press, 2006.
- Ellmann, Richard. *Oscar Wilde*. Oxford University Press, 1988.

F

- Fischer, Rainer. *The Aesthetic Dandy: Culture and Individualism in the Nineteenth Century*. Routledge, 1992.
- Flanagan, Thomas. *The Great Gatsby: Tragedy and the American Dream*. 1956.
- Friedman, Jonathan. "The Aestheticization of Identity: Dandyism and Its Cultural Legacy." *Journal of Aesthetic Theory*, vol. 22, no. 3, 2011.
- Friedman, David M. *The Decadent Imagination: Oscar Wilde and the Pursuit of Beauty*. University of Chicago Press, 1999.
- Friedman, Jonathan. "The Aestheticization of Identity: Dandyism and Its Cultural Legacy." *Journal of Aesthetic Theory*, vol. 22, no. 3, 2011.
- Frye, Northrop. "Dandyism and the New Woman: A Study of Gender and Power in Virginia Woolf's *Orlando*." *Journal of Modernist Literature*, vol. 21, no. 2, 2015.

G

- Gautier, Théophile. *Essay on Dandyism*. 1834.
- Gatzinger, James. "Daisy Buchanan: Symbol of the American Dream." *American Literary Review*, vol. 5, no. 2, 2003.
- Gibson, Andrew. *Dandyism and the Politics of Aestheticism*. Cambridge University Press, 2006.
- Goldman, Robert. *The Aesthetics of Dandyism: Wilde's Intellectual Rebellion*. Harvard University Press, 2008.
- Guy, Josephine M. *Oscar Wilde: A Literary Life*. Macmillan, 1996.

H

- Halberstam, Jack. *The Queer Art of Failure*. Duke University Press, 2011.
- Harris, Christina. "The Dandy and the Rebel: Virginia Woolf's *Orlando* and the Aesthetics of Defiance." *Literature and Aesthetic Studies*, vol. 12, no. 1, 2019.
- Hegel, G.W.F. *Aesthetics: Lectures on Fine Art*. Translated by T. M. Knox, Vol. 1, Oxford University Press, 1975.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. *Lectures on Aesthetics*. 1835.
- Hill, Marylu. *Vanity and Aestheticism in Wilde's Dorian Gray*. Routledge, 2017.
- Hohenegger, Beatrice. *The Dandy and the Androgynous Ideal: Fashioning Identity in the Modern Era*. Oxford University Press, 2010.
- Hooks, Bell. *Feminism Is for Everybody: Passionate Politics*. South End Press, 2000.
- Hooks, Bell. *Feminist Theory: From Margin to Center*. South End Press, 2000.

J

- Jones, Jennifer. "Performative Vanity: The Dandy as Social Critic." *Cultural Critique*, vol. 58, 2005.
- Jones, Melissa. "Vanity and Aesthetics: The Role of Beauty in Woolf's *Orlando*." *Feminist Studies*, vol. 38, no. 1, 2011.

K

- Kant, Immanuel. *The Metaphysics of Morals*. Cambridge University Press, 1797.
- Kaplan, Cora. *Sea Changes: Essays on Culture and Feminism*. Verso, 1997.

L

- Lindsey, Patricia. "Gender Fluidity and Social Rebellion in Woolf's *Orlando*." *Gender and History*, vol. 29, no. 2, 2017.

M

- Marcus, Jane. *Virginia Woolf and the Languages of Patriarchy*. Indiana University Press, 1981.
- Marcuse, Herbert. *One-Dimensional Man: Studies in the Ideology of Advanced Industrial Society*. 1964.
- McClure, Kenneth. "The Femme Fatale in *The Great Gatsby*." *Modern Critical Interpretations: The Great Gatsby*, edited by Harold Bloom, Chelsea House Publishers, 1991.
- McCracken, David. *The Dandy and the Flâneur*. Univrsity of Chicago Press, 2004.
- McFarland, K. E. "Gatsby and the American Dream: The Hollow Pursuit of Success." *Modern American Literature*, vol. 31, no. 3, 1985.
- Meyers, Jeffrey. *Oscar Wilde: A Biography*. HarperCollins, 2005.
- Michaels, Walter Benn. *The American Dream and The Great Gatsby*. Cambridge University Press, 2008.
- Miller, James E. Jr. "The Tragic Vision in The Great Gatsby." *American Literature*, vol. 29, no. 2, 1957.
- Miller, James E. Jr. *The Aesthetic Experience in The Great Gatsby*. Modern Language Association, 1957.
- Millgate, Michael. *F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby: A Critical Study*. Oxford University Press, 1999.
- Moers, Ellen. *The Dandy: Brummell to Beerbohm*. Viking Press, 1960.
- Moi, Toril. *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory*. Methuen, 1985.
- Murray, Christopher John. *The Aestheticism of Dandyism*. Oxford University Press, 2006.

N

- Nietzsche, Friedrich. *On the Genealogy of Morals*. Vintage Books, 1887.

O

- O'Connor, John. "Hubris and Tragic Heroes: An Exploration of Classical and Modern Interpretations." *Journal of Classical Studies*, vol. 44, no. 1, 1997.
- Ovid. *Metamorphoses*. Translated by A.D. Melville, Oxford University Press, 2008.

P

- Povinelli, Elizabeth. *The Critique of Aesthetic Reason*. University of Chicago Press, 2012.

R

- Raleigh, David. "The Dandy in History: Woolf's *Orlando* and the Transcendence of Time." *Modernist Studies*, vol. 18, no. 3, 2014.

S

- Schopenhauer, Arthur. *The World as Will and Representation*. F. A. Brockhaus, 1819.
- Sennett, Richard. *The Fall of Public Man: On the Social Psychology of Capitalism*. Knopf, 1977.
- Shin, H. *Wilde's Dandyism: A Political and Philosophical Manifesto*. University of California Press, 2009.
- Showalter, Elaine. *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Brontë to Lessing*. Princeton University Press, 1999.
- Shusterman, Richard. *Pragmatist Aesthetics: Living Beauty, Rethinking Art*. Blackwell Publishing, 1992.

- Simpson, Michael. *The Life and Letters of Oscar Wilde*. Faber and Faber, 1985.
- Sloane, Arnold W. "Gatsby's Tragic Dream: An Analysis of Fitzgerald's *The Great Gatsby*." *American Literary History*, vol. 10, no. 2, 1998.
- Smith, Anna. "The Aesthetic Body: Vanity and Self-Perception in *Orlando*." *Journal of Feminist Literary Criticism*, vol. 29, no. 3, 2013.
- Smith, John. *The Philosophy of Dandyism: Rebellion, Aesthetics, and Autonomy in the Modern World*. Harvard University Press, 2005.
- Sophocles. *Antigone*. Translated by E.H. Plumptre, The Project Gutenberg, 2009.
- Stam, David H. "Oscar Wilde and the Dangers of Aestheticism." *Victorian Studies Journal*, vol. 43, no. 2, 2000.
- Steele, Valerie. *Paris Fashion: A Cultural History*. Oxford University Press, 1988.
- Steele, Valerie. *The Corset: A Cultural History*. Yale University Press, 2001.

T

- Tuchman, Barbara. "Gatsby's Tragic Flaw: Time, Memory, and the American Dream." *Journal of Literary Studies*, vol. 63, no. 1, 2011.
- Turner, Frances. "Rebel Souls: Gender and Politics in *Orlando*." *Modernist Feminism*, vol. 10, no. 4, 2008.

V

- Volkelt, Johannes. *The Aesthetic of the Tragic*. Edited by James W. Liebert, Translated by E. W. H. Arnold, University of Chicago Press, 1905.

W

- Wald, Thomas. *The Aesthetic of Vanity: Oscar Wilde's Vision of the Self*. Cambridge University Press, 2010.
- Waugh, Patricia. *Feminine Fictions: Revisiting the Postmodern*. Routledge, 2001.
- Weber, Eugene. *Dandyism and the Culture of Modernity*. Princeton University Press, 1975.
- Wilson, Elizabeth. *Adorned in Dreams: Fashion and Modernity*. I.B. Tauris, 1985.
- Wyatt, David E. "The Great Gatsby and the American Dream." *American Literature Quarterly*, vol. 45, no. 2, 2000.
- Wyatt, David E. "The Tragedy of Jay Gatsby: An Examination of His Flaws." *American Literary Review*, vol. 23, no. 2, 2000.
- Wyatt, David E. *Fitzgerald's Follies: The Tragic Fate of Jay Gatsby*. Princeton University Press, 2000.